

DIREKTORATET
FOR BYGGKVALITET

Veiledning om tekniske krav til byggverk

§ 3-1. Generelle krav om produkter til byggverk

§ 3-1. Generelle krav om produkter til byggverk

- (1) Bestemmelser i dette kapittel gjelder for produkter som framstilles og omsettes for bruk i byggverk. Bestemmelser gjennomfører direktiv 89/106/EØF (Byggevaredirektivet), direktiv 95/16/EF (Heisdirektivet) og direktiv 2006/42/EF (Maskindirektivet).
- (2) Produkter til byggverk med dokumenterte egenskaper etter dette kapittel skal fritt kunne markedsføres og omsettes.
- (3) Før produkter bygges inn i byggverk må det være dokumentert at produktene har de egenskapene som er nødvendige for at det ferdige byggverket tilfredsstiller kravene som følger av forskriften.
- (4) For produkter til byggverk som bestilles eller lages for ett spesielt byggverk, og produksjonsmetoden ikke inngår i produsentens ordinære virksomhet, gjelder ikke § 3-2 annet ledd og § 3-4 til § 3-11.
- (5) For produkter til byggverk som ikke har vesentlig betydning for at byggverket oppfyller krav i forskriften, gjelder ikke § 3-2 annet ledd og § 3-4 til § 3-11.

Veiledning

Til første ledd

Reglene om produktdokumentasjon gjelder for enhver byggevare til permanent innføyelse i byggverk. Hvilke produkttegnegenskaper som skal dokumenteres, er avledet av de grunnleggende krav i forskriften som stilles til det ferdige byggverket. Egenskapene som skal dokumenteres vil avhenge av tiltenkt anvendelse i byggverket. De grunnleggende krav til byggverk er å finne i forskriftens kapittel 10 til kapittel 15.

For løfteinnretninger som er del av kommunikasjonsveier i byggverk (heis, løfteplattform, trappeheis, rulletrapp og rullebånd etc) gjelder ikke §§ 3-2, 3-8 og 3-9.

For varmtvannskjeler som fyres med flytende eller gassformig brensel og som har effekt mellom 4 kW og 400 kW gjelder ikke §§ 3-2, 3-4, 3-7 og 3-9.

For varmeproduserende enheter som benyttes til romoppvarming og produksjon av varmt forbruksvann i nye eller eksisterende bygninger unntatt industribygninger gjelder ikke §§ 3-2, 3-4, 3-7, 3-8 og 3-11.

Heisdirektivet definerer generelle grunnleggende krav til helse og sikkerhet ved heiser. Heis etter Heisdirektivet skal CE-merkes. Metodene for samsvarsvurdering og samsvarserklæring som fører fram til CE-merking av heis er angitt i direktivet. Heisdirektivet har også bestemmelser om CE-merking av visse sikkerhetskomponenter til heis. For detaljerte krav vises det til harmoniserte standarder. Det gjøres oppmerksom på at det er foretatt endringer i Heisdirektivet gjennom Maskindirektivet 2006/42/EF artikkel 24.

Maskindirektivet gjelder andre løfteinnretninger enn heiser. Eksempler på løfteinnretninger etter Maskindirektivet er løfteplattform, trappeheis, løftebord, rulletrapp og rullende fortau. Maskindirektivet definerer generelle grunnleggende krav til helse og sikkerhet ved slike løfteinnretninger. Løfteinnretninger etter Maskindirektivet skal CE-merkes. Systemet for samsvarsvurdering som betingelse for CE-merking framgår av Maskindirektivet og forskrift om maskiner (FOR 2009-05-20 nr. 544).

Heisdirektivet og Maskindirektivet anvender andre prosedyrer for attestering av samsvar enn Byggevaredirektivet. Disse prosedyrene skal være i overensstemmelse med rådsvedtak 93/465 EF (Den globale metode).

Til annet ledd

Byggevaredirektivet skal bidra til å fjerne tekniske handelshindringer for byggevarer mellom medlemslandene i EØS-området. For å oppnå dette har Byggevaredirektivet innført følgende fire hovedvirkemidler:

- harmoniserte tekniske spesifikasjoner som utdyper direktivene
- prosedyrer for attestering av samsvar og samsvarserklæring for produktfamilier og enkeltprodukter
- tekniske kontrollorganer som utfører tjenester med samsvarserklæringer

- CE-merking av produkter.

Reglene innebærer en plikt for enhver byggevarereprodusent eller dennes representant til å sørge for at varens egenskaper er dokumenterte når den markedsføres og før den benyttes i et byggverk. Sammensatte produkter regnes også som byggevarer. Dette kan være for eksempel bygningselementer, bygnings- og boligmoduler, midlertidige bygningskonstruksjoner eller byggesett som markedsføres, omsettes eller kan brukes som en byggevarer m.m.

Byggesystemer og byggesett

Byggesystemer for sammensetting av produkter på byggeplass faller ikke inn under reglene for produktdokumentasjon. Derimot vil de enkelte produktene eller byggevarerne som inngår i systemet falle inn under reglene. Ansvarlige foretak vil gjennom sin ansvarsrett som hhv. prosjekterende, utførende og kontrollerende sikre at slike systemer tilfredsstillende relevante krav i plan- og bygningslovgivningen.

Byggesett, bestående av et forhåndsbestemt og konstant antall og utvalg av komponenter med tilhørende montasjeanvisning, betraktes imidlertid som en byggevarer, forutsatt at byggesettet kan kjøpes samlet.

Til tredje ledd

Selv om produkter lovlig kan markedsføres og omsettes er det viktig å være klar over at produktdokumentasjon i henhold til kravene i kapittel 3, herunder et CE-merke (se § 3-11), ikke betyr at produktet dermed automatisk kan benyttes i et byggverk. Produktet må også ha egenskaper som gjør at byggverket som helhet tilfredsstillende forskriftens krav.

Det er tiltakshaver og de ansvarlige foretak i byggesaken som har ansvar for å velge produkter slik at byggverket som helhet tilfredsstillende de materielle kravene i forskriften.

Til fjerde ledd

Ikke-markedsførte produkter

Produkter som ikke markedsføres, men som spesialbestilles og lages for innbygging i ett enkeltstående byggverk, omfattes ikke av krav om produktdokumentasjon i forskriftens kapittel 3. Unntaket omfatter også individuelt produserte byggevarer som det vil være nødvendig å benytte ved vern av eldre bygninger, blant annet slik at utskiftning kan foretas del for del med samme eller tilsvarende materialer. Produksjon av byggevarer på byggeplassen til ett enkeltstående byggverk er også unntatt.

Formuleringen må for øvrig forstås med hensyn på hvorvidt produktet er tilgjengelig på et sluttbrukermarked. Det spiller ingen rolle hvorvidt byggevareren er omsatt mellom ulike aktører, så lenge byggevareren er tilgjengelig på et marked for sluttbruker. Byggevarer som produseres og brukes innen samme selskap vil også omfattes av reglene for produktdokumentasjon. Unntaket omfatter heller ikke produkter som serieproduseres over tid, selv om produksjonen åpner for dimensjonstilpasning eller ulike varianter av produktet. All fabrikkproduksjon vil som regel måtte forholde seg til dokumentasjonskravene i forskriften og Byggevaredirektivet.

Kravene til dokumentasjon av byggevarer som spesiallages til ett enkeltstående prosjekt vil være oppfylt ved at de ansvarlige foretak gjennom sin ansvarsrett som prosjekterende, utførende og kontrollerende sikrer at produktet tilfredsstillende kravene i bygningslovgivningen.

Lokale produkter

Unntaksregelen i fjerde ledd kommer også til anvendelse for lokale produkter, det vil si produkter med lang tradisjon i et distrikt og som ikke markedsføres i andre distrikter eller regioner. For eksempel gis det i landbruksnæringen anledning til å benytte materialer fra egen skog. Lokale produkter skal fortsatt kunne brukes på samme måte som tidligere, dersom de har tilfredsstillende egenskaper.

Byggverk der lokale produkter benyttes er underlagt materielle krav i forskriften som vanlig. Det forutsettes at de ansvarlige foretak gjennom sin ansvarsrett som prosjekterende, utførende og kontrollerende sikrer at produktet tilfredsstillende kravene i bygningslovgivningen.

Til femte ledd

Byggevarer uten eller med meget liten betydning for oppfyllelse av forskriftens krav til byggverk kan ikke CE-merkes. Eksempler på slike produkter kan være listverk, innerdører i en boenhet m.m.

Produsenten må likevel kunne dokumentere nødvendige produktegenskaper.

Henvisninger

- Utvalg av referansestandarder fra Standard Norge
- Anvisninger i Byggforskserien fra SINTEF Byggforsk
- EØS lovgivning finnes her

HISTORISK
VERSJON